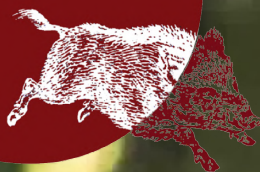

pests

Policy Brief #1

Juliol 2026

Repensar la gestió de la natura

Cap a la superació del paradigma de la invasió

Introducció

En les darreres dècades, una perspectiva concreta de la biologia, la **biologia de les invasions**, ha assolit una posició central i pràcticament incontestada com a marc de referència per a la gestió d'aquells animals a la natura que, en diferents contextos, són qualificats com a no desitjats. Aquesta disciplina, sorgida amb l'objectiu d'analitzar els impactes ecològics de les espècies introduïdes, ha anat expandint progressivament la seva influència fins a esdevenir el principal fonament científic de les polítiques públiques orientades al control i l'eliminació d'espècies considerades invasores. En aquest procés, el seu marc conceptual ha transcendit l'àmbit estrictament acadèmic per configurar també el llenguatge, les categories i les prioritats que estructuraven les intervencions institucionals sobre els animals en entorns naturals.

La **biologia de les invasions** defineix què és considerat una “espècie invasora” des d'un paradigma específic que tendeix a interpretar determinades espècies en termes de problema, amenaça o risc ecològic, sovint a partir de criteris

simplificadors i profundament antropocèntrics que separen de manera rígida allò que és “nadiu” d'allò que és “no nadiu”. Aquest esquema conceptual es veu reforçat per una retòrica que recorre habitualment a metàfores bèl·liques o d'alarma i contribueix així a legitimar respostes que causen patiment i mort als animals. El resultat és la consolidació d'un marc interpretatiu que no només pretén descriure la realitat, sinó també construir-la, definint quins animals són percebuts com a legítims i quins com a prescindibles.

En l'àmbit polític, aquest paradigma s'ha convertit en la principal referència rellevant per a la presa de decisions. Les polítiques públiques tendeixen a adoptar acríticament els pressupòsits de la biologia de les invasions, així com les seves solucions preferents, que sovint passen per intervencions letals o agressives sobre les poblacions animals. Això genera una notable homogeneïtat en les estratègies de gestió, limitant la consideració d'alternatives i reduint l'espai per a un debat plural que integri altres perspectives científiques i, per sobre de tot, ètiques.

Aquest *policy brief* fa una crida a revisar críticament el paper hegemònic de la biologia de les invasions en la definició de les polítiques públiques, així com a explorar els marcs alternatius ja existents que permeten abordar la gestió dels animals en la natura d'una manera més plural i, sobretot, més ètica, efectiva i coherent amb els reptes contemporanis.

Paradigma

de la retòrica de la invasió

El concepte d'ESPÈCIE INVASORA:

Segons les principals institucions que promouen el concepte, una “espècie invasora” és una espècie no nativa, introduïda pels humans intencionadament o accidentalment fora de la seva àrea de distribució natural, que aconsegueix establir-se i expandir-se en un nou territori, i que és considerada causant d'impactes adversos sobre la biodiversitat, el funcionament dels ecosistemes, l'economia o la salut humana¹.

Principals problemes

ORIGEN NO NADIU

La distinció entre espècies “natives” i “no natives” es basa en delimitacions històriques i geogràfiques contingents, sense criteris objectius universalment establerts sobre quan una espècie pot ser considerada pròpia d'un territori.

CAPACITAT D'ESTABLIMENT I EXPANSIÓ

La capacitat d'establir-se i expandir-se es descriu sovint mitjançant una retòrica d'invasió, que representa en termes bèl·lics processos ecològics que, en altres contextos, s'interpretarien com a manifestacions d'èxit biològic i adaptatiu.

IMPACTE NEGATIU

La qualificació d'impacte “negatiu” es fonamenta en criteris definits des de marcs d'interès humans —ecològics, econòmics o socials—, que determinen què es considera perjudicial en funció de valors que no tenen com a prioritat el benestar animal.

UNIVERSALITZACIÓ DEL PARADIGMA

El paradigma de la invasió s'ha convertit en un instrument aplicable a qualsevol animal considerat plaga o no desitjat, encara que no sigui *exòtic* ni compleixi els criteris tècnics d'invasora. Es fa servir per justificar el control o eliminació d'espècies autòctones que entren en conflicte amb interessos humans.

¹ Comissió Europea. (2014). *Regulation (EU) No 1143/2014 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 on the prevention and management of the introduction and spread of invasive alien species*. Official Journal of the European Union, L317, 4.11.2014. / Convenció sobre la Diversitat Biològica. (2002). *Guiding principles for the prevention, introduction and mitigation of impacts of alien species that threaten ecosystems, habitats or species* (Decision VI/23). / Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES). (2023). *Thematic assessment report on invasive alien species and their control* / Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (IUCN). (2000). *Guidelines for the prevention of biodiversity loss caused by alien invasive species*.

Resultats

del paradigma de la invasió

ÈTICA - Protecció mitjançant la mort. Aquest paradigma justifica el dany i l'extermini sistemàtic d'animals, basant-se en una exclusió moral dictada per categories ecològiques i traslladant la responsabilitat humana cap als membres d'altres espècies.

EFFECTIVITAT - Resultats fràgils i sovint temporals. Les resistències biològiques, els efectes no desitjats i la necessitat d'intervencions contínues generen una dinàmica d'escalada tecnològica permanent, on cada solució genera nous problemes que requereixen més intervenció.

COST ECONÒMIC - Escalada d'inversions. El model actual crea una dependència crònica d'intervencions econòmicament molt costoses i repetitives, que beneficinen solucions tecnològiques i mercantilitzables mentre deixen intactes les causes estructurals de la proliferació d'espècies considerades invasores.

EPISTEMOLÒGIA - Gestió sota incertesa. La complexitat ecològica fa impossible una predicció fiable dels efectes de les intervencions, la qual cosa trasllada els riscos i les conseqüències negatives als animals i als ecosistemes, mentre es manté la il·lusió de control científic.

POLÍTICA - Hegemonia d'un marc únic. La biologia de les invasions imposa un únic marc interpretatiu que defineix problemes i solucions, alineat amb incentius acadèmics, institucionals i econòmics, simplificant la complexitat ecològica en una narrativa d'invasors i control.

Evidències científiques²

- Ús generalitzat de mètodes letals i amb patiment prolongat
- Reparació de poblacions i efectes no desitjats
- Escalada cap a tecnologies més intensives
- Persistència de factors estructurals
- Institucionalització del paradigma en polítiques i regulacions

² Courchamp, Franck, Alice Fournier, Céline Bellard, Cleo Bertelsmeier, Elsa Bonnaud, Jonathan M. Jeschke, and James C. Russell. 2017. "Invasion Biology: Specific Problems and Possible Solutions." *Trends in Ecology & Evolution* 32 (1): 13–22. <https://doi.org/10.1016/j.tree.2016.11.001>; Epanchin-Niell, Rebecca S. 2017. "Economics of invasive species policy and management." *Biological Invasions* 19, 3333–3354. <https://doi.org/10.1007/s10530-017-1406-4>; Epanchin-Niell, Rebecca S., and Alan Hastings. 2010. "Controlling Established Invaders: Integrating Economics and Spread Dynamics to Determine Optimal Management." *Ecology Letters* 13: 528–41. <https://doi.org/10.1111/j.1461-0248.2010.01440.x>; Estévez, Rodrigo A., Christopher B. Anderson, J. Cristóbal Pizarro, and Mark A. Burgman. 2015. "Clarifying Values, Risk Perceptions, and Attitudes to Resolve or Avoid Social Conflicts in Invasive Species Management." *Conservation Biology* 29 (1): 19–30. <https://doi.org/10.1111/cobi.12359>; Horta, Oscar. 2014. "The Scope of the Argument from Species Overlap." *Journal of Applied Philosophy* 31: 142–154; Horta, Oscar. 2018. "Moral Considerability and the Argument from Relevance." *Journal of Agricultural and Environmental Ethics* 31 (3): 369–388; Marbuah, George, Ing-Marie Gren, and Brendan McKie. 2014. "Economics of Harmful Invasive Species: A Review" *Diversity* 6, no. 3: 500–523. <https://doi.org/10.3390/d6030500>; Simberloff, Daniel. 2013. *Invasive Species: What Everyone Needs to Know*. Oxford University Press; Verbrugge, Laura N. H., Rob S. E. W. Leuven, and Hub. A. E. Zwart. 2016. "Metaphors in Invasion Biology: Implications for Risk Assessment and Management of Non-Native Species." *Ethics, Policy & Environment* 19 (3): 273–84. doi:10.1080/21550085.2016.1226234.

Alternatives

al paradigma de la invasió

Quan es reconeix que els animals no humans sentents mereixen consideració moral, emergeixen alternatives a la biologia de les invasions. Aquests enfocaments plantegen maneres diferents d'afrontar els canvis ecològics, prioritzant el benestar dels animals individuals sense renunciar necessàriament a la protecció de la natura.

1. Conservació compassiva³

Aproximació que manté la conservació com a objectiu, però la subordina sempre als interessos i el benestar dels animals individuals. Rebutja el control letal i defensa que no es pot justificar el dany o la mort sistemàtica d'animals sentents per protegir espècies o ecosistemes. Prioritza el principi “primer, no fer mal” i la coexistència pacífica.

2. Biologia del benestar⁴

Marc que situa el benestar dels animals com a objectiu prioritari. La conservació no és un fi en si mateix, sinó un mitjà entre d'altres. Analitza els obstacles al benestar dels animals en llibertat i busca reduir o prevenir el patiment (també el natural), qüestionant pràctiques de gestió que normalitzen el dany com a “cost acceptable” de la conservació.

3. Altres perspectives emergents

Conservació basada en la coexistència: Enfocada a facilitar la convivència entre humans, animals no humans i ecosistemes, en lloc d'eliminar “invasors”.

Ètiques de la cura: Enfocada a les relacions de cura i les responsabilitats humanes envers els animals.

Ecologia política: Desplaça l'atenció de les poblacions animals cap a les causes estructurals humanes (globalització, comerç, destrucció d'hàbitats, escalfament global) que generen els moviments d'espècies.

³ Wallach, Arian D., Marc Bekoff, Chelsea Batavia, Michael P. Nelson, and Daniel Ramp. 2018. "Summoning Compassion to Address the Challenges of Conservation." *Conservation Biology* 32 (6): 1255–65. / Paez, Eze and Kianpour, Connor K. 2022. "Red in Tooth and Claw No More: Animal Rights and the Permissibility to Redesign Nature." *Environmental Values*, 31 (2): 211–231.

⁴ Faria, Catia, and Oscar Horta. 2019. "Welfare Biology." In *The Routledge Handbook of Animal Ethics*, edited by Bob Fischer, 455–466. New York: Routledge. / Soryl, Asher A., Mike R. King, Andrew J. Moore, and Philip J. Seddon. 2021. "The Case for Welfare Biology." *Journal of Agricultural and Environmental Ethics* 34 (2): 1–25.

Aquest policy brief ha estat elaborat pel projecte de recerca PESTS - Influence, Governance, and Narratives: Interest Groups and Policy Dynamics Shaping the Discourse on 'Invasive Species' and 'Pests'. *Universitat Pompeu Fabra* Finançament: PID2024-156807OB-I00/MICIU/AEI/10.13039/501100011033 and by ERDF “A Way of Making Europe”

Amb la col·laboració de:

Per citar aquest document:

PESTS (2026). *Repensar la gestió de la natura. Cap a la superació del paradigma de la invasió* (Policy Brief 1). Universitat Pompeu Fabra. <http://dx.doi.org/10.31009/pests.2026.cat.01>

Crèdits d'imatges:

Senglar: Max Saeling a Unsplash
Cotorra: Manuel Torres Garcia a Unsplash
Visó Americà: Jay Johnson a Pexels
Camp agrícola: Sergio Souza a Pexels

Llicència:

Aquest document està publicat sota una llicència Creative Commons Reconeixement - NoComercial - SenseObresDerivades 4.0 Internacional (CC BY-NC-ND 4.0).

Més informació: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Data de publicació: Juliol 2026